2017 m. Europos skaitmeninės pažangos ataskaita. Šalies profilis. Lietuva

Europos skaitmeninės pažangos ataskaitoje, skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės indeksu (angl. *Digital Economy and Society Index*, DESI)[1] pagrįstus kiekybinius įrodymus derinant su kokybine informacija apie konkrečios šalies politikos kryptis, apibūdinama pažanga, kurią valstybės narės padarė skaitmeninimo srityje. Šią ataskaitą sudaro penki skyriai:

1. Galimybės naudotis ryšiu	Fiksuotasis plačiajuostis ryšys, judrusis plačiajuostis ryšys, plačiajuosčio ryšio sparta ir kainos
2. Žmogiškasis kapitalas	Interneto naudojimas, pagrindiniai ir aukštesnio lygio skaitmeniniai įgūdžiai
3. Naudojimasis internetu	Piliečių naudojimasis turiniu, ryšiais ir sandoriais internetu
4. Skaitmeninių technologijų integracija	Verslo skaitmeninimas ir e. prekyba
5. Skaitmeninės viešosios paslaugos	E. valdžia

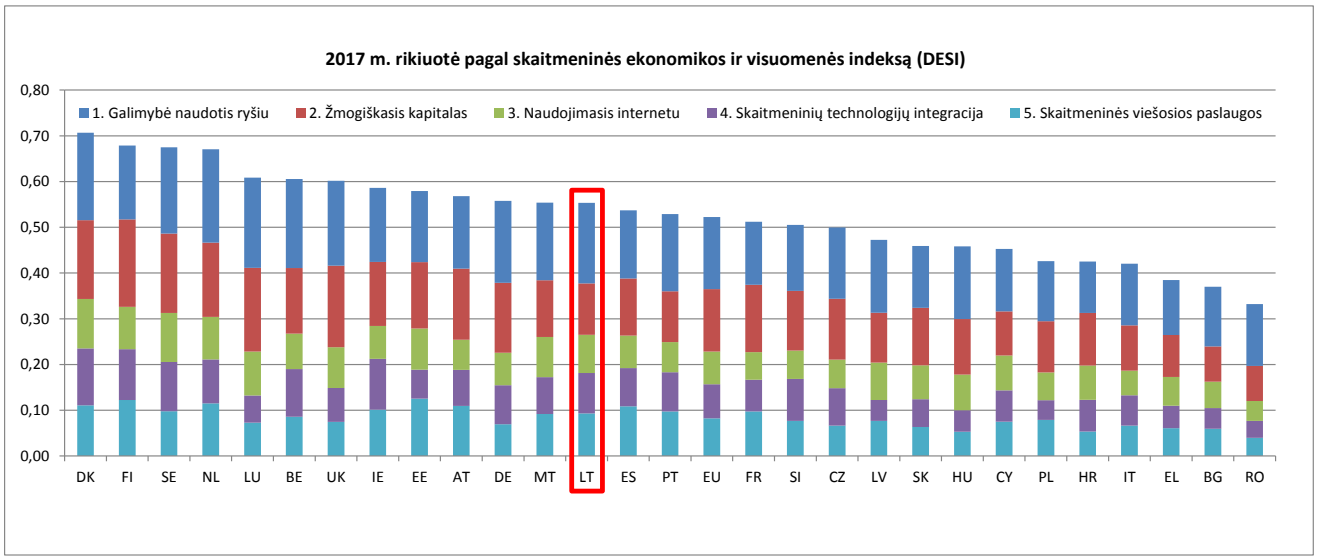

[1] https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi

	Lietuva		Grupė	ES
	vieta	balas	balas	balas
2017 m. DESI	**13**	**0,55**	**0,54**	**0,52**
2016 m. DESI[2]	12	0,53	0,51	0,49

Pagal 2017 m. Europos Komisijos skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės indeksą Lietuva užima 13-ą vietą iš 28 ES valstybių narių[3].

Lietuvos DESI balas aukštesnis už ES vidurkį, tačiau apskritai pernai šalis vystėsi lėčiau nei ES. Lietuva pasiekė itin gerų rezultatų galimybių naudotis ryšiu ir skaitmeninių technologijų integracijos srityse. Lietuvos rezultatai žmogiškojo kapitalo srityje nesiekia ES vidurkio, tam daugiausia įtakos turėjo mokslo, technologijų, inžinerijos ir matematikos (MTIM) absolventų dalies sumažėjimas ir vis dar maža IRT specialistų dalis tarp visų dirbančių asmenų.

Lietuvos interneto naudotojai labai aktyviai naudojasi naujomis judriuoju ryšiu teikiamomis paslaugomis, pvz., mokėjimo priemonėmis, mobiliuoju e. parašu, automobilių stovėjimo, bankų paslaugomis ir t. t.

Skaitmeninių viešųjų paslaugų srityje Lietuva aukščiau už ES vidurkį, ji, palyginti su ankstesniais metais, nuolat darė pažangą didindama e. valdžios paslaugų skverbtį.

Lietuva priklauso vidutinių rezultatų pasiekusių šalių grupei[4].

2014 m. kovo mėn. buvo patvirtinta, o 2015 m. rugsėjo mėn. – iš dalies pakeista Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 m. programa „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“, kuria buvo pakeista anksčiau vykdyta Lietuvos informacinės visuomenės plėtros 2011–2019 m. programa[5].

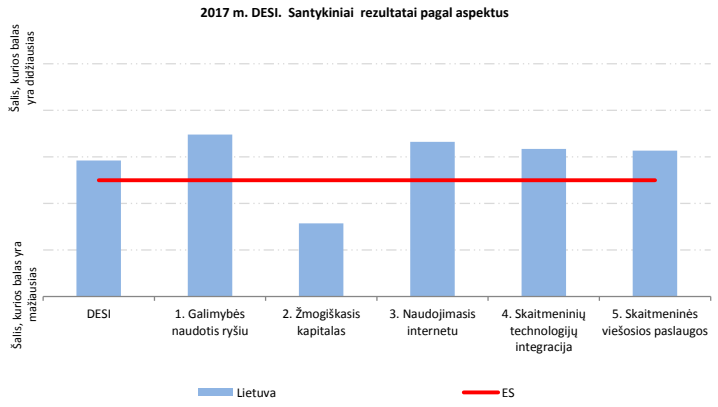

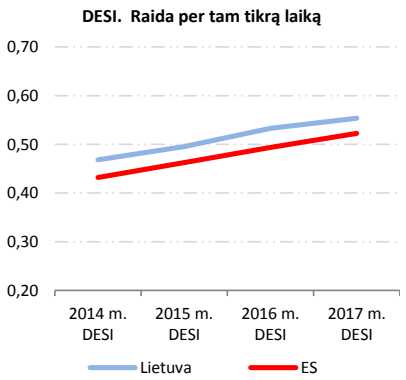

[2] Visų šalių 2016 m. DESI perskaičiuotas siekiant atsižvelgti į nedidelius pokyčius, susijusius su pasirinktais rodikliais, ir pataisytus pagrindinio rodiklio duomenis. Todėl anksčiau skelbti šalių rezultatai ir reitingai gali skirtis. Daugiau informacijos rasite DESI metodinėse pastabose, žr. https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi.

[3] DESI šalies profilis. Lietuva: https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/scoreboard/lithuania

4 Vidutinių rezultatų pasiekusios šalys yra Latvija, Čekija, Slovėnija, Prancūzija, Portugalija, Ispanija, Lietuva, Malta, Vokietija ir Austrija.

[5] https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/a66c0760b04011e3bf53dc70cf7669d9

1. Galimybės naudotis ryšiu

1. Galimybės naudotis ryšiu	Lietuva		Grupė	ES
	vieta	balas	balas	balas
2017 m. DESI	**8**	**0,70**	**0,63**	**0,63**
2016 m. DESI	8	0,69	0,60	0,59

	Lietuva					ES
	2017 m. DESI			2016 m. DESI		2017 m. DESI
	vertė		vieta	vertė	vieta	vertė
1a1 – Fiksuotojo plačiajuosčio ryšio aprėptis Namų ūkių dalis, proc.	**99 %** 2016 m.	↑	**16**	**98 %** 2015 m.	**15**	**98 %** 2016 m.
1a2 – Fiksuotojo plačiajuosčio ryšio skverbtis Namų ūkių dalis, proc.	**63 %** 2016 m.	↑	**22**	**60 %** 2015 m.	**24**	**74 %** 2016 m.
1b1 – Judriojo plačiajuosčio ryšio skverbtis Abonentų skaičius šimtui gyventojų	**75** 2016 m. birželio mėn.	↑	**19**	**64** 2015 m. birželio mėn.	**20**	**84** 2016 m. birželio mėn.
1b2 – 4G ryšio aprėptis[6] Namų ūkių dalis, proc. (operatorių vidurkis)	**96 %** 2016		**4**	**N. d.**		**84 %** 2016
1b3 – Radijo dažnių spektras[7] Proc., palyginti su tiksliniu rodikliu	**84 %** 2016 m.	↓	**5**	**89 %** 2015 m.	**4**	**68 %** 2016 m.
1c1 – Naujos kartos prieigos aprėptis Namų ūkių dalis, proc.	**N. d.** 2016 m.			**N. d.** 2015 m.	**4**	**76 %** 2016 m.
1c2 – Sparčiojo plačiajuosčio ryšio abonentai Ryšio, kurio sparta ne mažesnė kaip 30 Mbps, abonentų dalis	**61 %** 2016 m. birželio mėn.	↑	**7**	**58 %** 2015 m. birželio mėn.	**4**	**37 %** 2016 m. birželio mėn.
1a1 – Fiksuotojo plačiajuosčio ryšio kaina[8] Pajamų dalis, proc.	**1,0 %** 2016 m. kaina, 2015 m. pajamos	↓	**6**	**0,7 %** 2015 m. kaina, 2015 m. pajamos	**1**	**1,2 %** 2016 m. kaina, 2015 m. pajamos

Lietuvos rezultatai yra geri, ji daro pažangą galimybės naudotis ryšiu srityje ir ES užima 8-ą vietą. Nors fiksuotojo plačiajuosčio ryšio skverbtis Lietuvoje vis dar nesiekia ES vidurkio (galbūt dėl palyginti menkų naudojimosi internetu įgūdžių), sparčiojo plačiajuosčio ryšio abonentų daugėja. Šių paslaugų paklausa beveik du kartus viršija ES vidurkį ir kasmet auga. Lietuvoje pasiektas vienas didžiausių 4G ryšio aprėpties lygių, jis gerokai viršija ES vidurkį. Nors judriojo plačiajuosčio ryšio skverbtis labai padidėjo, ji vis dar nesiekia ES vidurkio.

Pagal Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 m. programą „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“[9]. Lietuvos vyriausybė ketina plėtoti sparčiojo plačiajuosčio ryšio

[6] Tai naujas DESI rodiklis, juo matuojama vidutinė ryšio operatorių 4G tinklų aprėptis

[7] 2016 m. balandžio mėn. ES mastu papildomai suderinus 700 MHz juostą, daugelyje valstybių narių šis rodiklis pablogėjo.

[8] Šiek tiek pakeitus metodiką, ankstesnių laikotarpių duomenys buvo perskaičiuoti.

infrastruktūrą srityse, kuriose infrastruktūros plėtojimo ir elektroninių paslaugų teikimo negali užtikrinti rinka, taip pat skatinti konkurenciją plačiajuosčio ryšio ir naudojimosi plačiajuosčio ryšio paslaugomis rinkoje. Siekiant pirmiau minėtų tikslų, nustatyti tokie 2020 m. tikslai: 50 proc. Lietuvos namų ūkių turėtų naudotis 100 Mbps arba spartesniu plačiajuosčio interneto ryšiu, turėtų būti suteikta galimybė naudotis 30 Mbps ir spartesniu plačiajuosčiu ryšiu, t. y. visi šalies namų ūkiai turėtų būti tokio ryšio veikimo teritorijoje; 50 proc. visų Lietuvos namų ūkių turėtų būti 100 Mbps ir spartesnio plačiajuosčio ryšio abonentai; 95 proc. Lietuvos įmonių turėtų naudotis sparčiuoju internetu. Didėjant 4G tinklo aprėpčiai, visoje šalyje plėtojamas spartusis judrusis ryšys.

2015 m. Lietuva pradėjo įgyvendinti tiesioginių investicijų modeliu pagrįstą valstybės finansuojamą projektą. Šis modelis buvo pasirinktas kaip veiksmingiausias principas siekiant užtikrinti atvirą prieigą, tinkamą kainodarą ir galimybę naudotis paslaugomis. VšĮ „Plačiajuostis internetas“[10] teikiamų paslaugų kainas nustato Susisiekimo ministerija. Pagal šią schemą užtikrinama, kad kainos būtų nustatomos skaidriai, nediskriminuojant, viešai skelbiant teisės aktų projektus oficialiame Lietuvos Respublikos teisės aktų registre. Lietuva nurodė, kad 2016 m. buvo surengtos viešos konsultacijos su rinkos dalyviais; atsižvelgiant į šias konsultacijas, buvo pasirinktas konsultantas, kuriam pavesta parengti esamos naujos kartos prieigos infrastruktūros žemėlapį. Tyrimas bus baigtas 2017 m. pirmąjį ketvirtį. Parengus esamos naujos kartos prieigos infrastruktūros žemėlapį, bus atrinktos tinkamiausios technologijos, kad būtų galima pasiekti naujos kartos prieigos tikslus vadinamosiose baltosiose zonose. Dėl to pagal minėtą modelį daromos ilgalaikės investicijos į naujos kartos prieigos infrastruktūrą, numatoma investicinių išlaidų vertė – apie 46 mln. EUR. Judriojo ryšio operatoriai ketina savo lėšomis pakeisti esamas bazines stotis miestuose, rajonų centruose ir vietovėse, kuriose pagal ilgalaikės raidos technologiją yra įrengti ryšių tinklo bokštai.

Jei baltosiose zonose Lietuva tikrai ketina plėtoti naujos kartos prieigos infrastruktūrą, be privačiųjų investicijų, reikės papildomų valstybės investicijų į šviesolaidinius tinklus. Be to, norint paskatinti fiksuotojo ir judriojo plačiajuosčio ryšio skverbtį ir naudojimąsi internetu, gali reikėti imtis paklausos skatinimo priemonių.

---

[9] 2014 m. kovo 12 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 244 patvirtinta Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 metų programos „Lietuvos respublikos skaitmeninė darbotvarkė“.

[10] https://www.placiajuostis.lt/en/about-us

2. Žmogiškasis kapitalas

2. Žmogiškasis kapitalas	Lietuva		Grupė	ES
	vieta	balas	balas	balas
2017 m. DESI	**20**	**0,45**	**0,57**	**0,55**
2016 m. DESI	20	0,44	0,55	0,53

	Lietuva				ES
	2017 m. DESI		2016 m. DESI		2017 m. DESI
	vertė	vieta	vertė	vieta	vertė
2a1 – Interneto naudotojai Gyventojų dalis, proc.	**72 %** ↑ 2016 m.	**21**	**69 %** 2015 m.	**21**	**79 %** 2016 m.
2a2 – Bent pagrindiniai skaitmeniniai įgūdžiai Gyventojų dalis, proc.	**52 %** ↑ 2016 m.	**17**	**51 %** 2015 m.	**16**	**56 %** 2016 m.
2b1 – IRT specialistai[11] Dirbančių asmenų dalis, proc.	**2,1 %** ↑ 2015 m.	**26**	**1,7 %** 2014 m.	**26**	**3,5 %** 2015 m.
2b2 – MTIM absolventai Tūkstančiui gyventojų (20–29 metų amžiaus)	**18** ↓ 2014 m.	**13**	**21** 2013 m.	**6**	**19** 2014 m.

Žmogiškojo kapitalo srityje Lietuva nesiekia ES vidurkio, jos padėtis liko tokia pati kaip ir praėjusiais metais, t. y. tarp ES valstybių narių ji buvo 20-a. Nuolatinių interneto naudotojų dalis taip pat yra mažesnė už ES vidurkį, tačiau, kitaip nei ankstesniais metais, 2016 m. padėtis pagerėjo. Vos pusė Lietuvos gyventojų yra įgiję pagrindinių skaitmeninių įgūdžių. Iš teigiamų dalykų reikia paminėti tai, kad Lietuvos gyventojų, kurie niekada nėra naudojęsi internetu, skaičius sumažėjo nuo 24,6 proc. iki 21,8 proc., tačiau šis rodiklis vis dar gerokai prastesnis už ES vidurkį. Kaip ir kitose ES valstybėse narėse, šis rodiklis aukštesnis tarp vyresnio amžiaus žmonių ir mažiau išsilavinusių gyventojų[12]. Pagal IRT specialistų procentinę dalį, palyginti su bendru dirbančių asmenų skaičiumi, Lietuva Europos Sąjungoje užima priešpaskutinę vietą. Nors tai, kad MTIM absolventų dalis Lietuvoje yra palyginti didelė, yra teigiamas požymis, šie skaičiai yra gerokai mažesni nei praėjusiais metais.

Labai daug kvalifikuotų žmonių išvyksta iš šalies norėdami įsidarbinti užsienyje, vis dar labai trūksta kvalifikuotų darbuotojų, o tai gali tapti svarbia Lietuvos ekonomikos augimo kliūtimi. Minėtoje programoje „Skaitmeninė darbotvarkė“ pripažįstama, kad, norint paskatinti skaitmenines permainas, vis dar labai svarbu išspręsti šią problemą, ir nustatomi kai kurie svarbūs veiksmai, kuriais siekiama didinti investicijas į žmogiškąjį kapitalą, pirmiausia keliant mokymo kokybę, stiprinant švietimo ryšį su darbo rinka, gerinant žemos kvalifikacijos darbuotojų įsidarbinimo galimybes ir skatinant suaugusiųjų mokymą bei mokymą darbo

[11] Ankstesnių laikotarpių duomenys yra patikslinti Eurostato.

[12] Europos Komisija (2017 m.), 2017 m. skaitmeninės darbotvarkės rezultatų suvestinė, Europos Komisija, Briuselis.

vietoje. Vienas iš strategijoje nustatytų tikslų – paskatinti daugiau jaunimo rinktis IRT ir kitų fizinių mokslų studijas ir profesijas, taip siekiant užtikrinti, kad, mokantis kitų profesijų, būtų įgyjama skaitmeninių įgūdžių.

Norint švietimo srityje patobulinti planavimo procesą ir politikos kūrimą, turi būti sukurta nacionalinė žmogiškųjų išteklių stebėjimo sistema, pagal kurią būtų stebimos absolventams svarbios darbo rinkos tendencijos ir būtų prognozuojama, kokių įgūdžių reikės ateityje. Be to, esama įvairių programų, kuriomis siekiama remti mokslo darbuotojų kilimą tarnyboje, skatinti geriausius tarptautinio lygio mokslo darbuotojus, taip pat skatinti mokslo darbuotojų ir studentų judumą, plėtoti įgūdžių ugdymą ir mokslo bei technologijų žinias skleisti studentams. Be to, Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra įgyvendino kelis naujus projektus, kuriais buvo remiamos novatoriškos pradedančiosios ir atsiskyrusios įmonės siekiant Lietuvoje paskatinti mokslinių tyrimų rezultatų komercinį naudojimą ir jauniems mokslo darbuotojams suteikti galimybių vystyti savo idėjas ir steigti naujas įmones, kurių veikla grindžiama technologijomis.

Laiku įgyvendinant pirmiau minėtą strategiją, bus padedama tobulinti visuomenės skaitmeninius įgūdžius ir Lietuvos darbo rinkoje užpildyti gebėjimų spragas.

3. Naudojimasis internetu

3. Naudojimasis internetu	Lietuva		Grupė	ES
	vieta	balas	balas	balas
2017 m. DESI	**9**	**0,56**	**0,45**	**0,48**
2016 m. DESI	10	0,54	0,42	0,45

	Lietuva				ES
	2017 m. DESI		2016 m. DESI		2017 m. DESI
	vertė	vieta	vertė	vieta	vertė
3a1 – Naujienos Asmenų, kurie per pastaruosius tris mėnesius naudojosi internetu, dalis, proc.	**93 %** ↓ 2016 m.	**1**	**94 %** 2015 m.	**1**	**70 %** 2016 m.
3a2 – Muzika, vaizdo įrašai ir žaidimai[13] Asmenų, kurie per pastaruosius tris mėnesius naudojosi internetu, dalis, proc.	**77 %** 2016 m.	**18**	**N. d.**		**78 %** 2016 m.
3a3 – Užsakomosios vaizdo programų paslaugos[14] Asmenų, kurie per pastaruosius tris mėnesius naudojosi internetu, dalis, proc.	**11 %** 2016 m.	**21**	**N. d.**		**21 %** 2016 m.
3b1 – Vaizdo telefonija Asmenų, kurie per pastaruosius tris mėnesius naudojosi internetu, dalis, proc.	**69 %** ↓ 2016 m.	**3**	**71 %** 2015 m.	**2**	**39 %** 2016 m.
3b2 – Socialiniai tinklai Asmenų, kurie per pastaruosius tris mėnesius naudojosi internetu, dalis, proc.	**68 %** ↑ 2016 m.	**16**	**65 %** 2015 m.	**16**	**63 %** 2016 m.
3c1 – Bankininkystė Asmenų, kurie per pastaruosius tris mėnesius naudojosi internetu, dalis, proc.	**73 %** ↑ 2016 m.	**8**	**70 %** 2015 m.	**8**	**59 %** 2016 m.
3c2 – Apsipirkimas Interneto naudotojų dalis, proc. (praėjusiais metais)	**44 %** → 2016 m.	**23**	**44 %** 2015 m.	**24**	**66 %** 2016 m.

Dėl žmonių polinkio naudotis internetu teikiamomis paslaugomis reikia pasakyti, kad šiuo atžvilgiu Lietuva padarė pažangą, todėl įvertinta viena vieta aukščiau. Lietuvos interneto naudotojai yra didžiausi ES interneto naujienų turinio vartotojai ir užima trečią vietą pagal bendravimą internetu naudojantis vaizdo telefonija. Jų skaičius prilygsta ES vidurkiui arba jį viršija ir daugelyje kitų naudojimosi internetu sričių, pvz., bankininkystės, socialinių tinklų, muzikos, vaizdo įrašų ir žaidimų srityse. Tačiau Lietuvos interneto naudotojai labai mažai naudojasi užsakomosiomis vaizdo programų paslaugomis, nors jų pasiūla beveik tokia pati, kaip ir šioje srityje pirmaujančioje šalyje (Danijoje)[15]. Palyginti su kitais Europos gyventojais, Lietuvos gyventojai vis dar gana nenoriai apsiperka internetu.

[13] Dėl Eurostato tyrimo pakeitimų nėra duomenų apie vieną laikotarpį.

[14] Dėl duomenų šaltinio pasikeitimo nėra duomenų apie vieną laikotarpį. Naujas šaltinis – Eurostatas.

[15] MAVISE (Europos televizijos ir užsakomųjų audiovizualinių paslaugų ir įmonių domenų bazė), 2016 m. vasario mėn.

4. Skaitmeninių technologijų integracija

4. Skaitmeninių technologijų integracija	Lietuva		Grupė	ES
	vieta	balas	balas	balas
2017 m. DESI	**8**	**0,44**	**0,40**	**0,37**
2016 m. DESI	8	0,41	0,37	0,35

	Lietuva				ES
	2017 m. DESI		2016 m. DESI		2017 m. DESI
	vertė	vieta	vertė	vieta	vertė
4a1 – Dalijimasis informacija elektroninėmis priemonėmis Įmonių dalis, proc.	**40 %** 2015	**9**	**40 %** 2015	**9**	**36 %** 2015
4a2 – Radijo dažninis atpažinimas Įmonių dalis, proc.	**6,4 %** 2014 m.	**4**	**6,4 %** 2014 m.	**4**	**3,9 %** 2014 m.
4a3 – Socialiniai tinklai Įmonių dalis, proc.	**19 %** ↑ 2016 m.	**13**	**17 %** 2015 m.	**12**	**20 %** 2016 m.
4a4 – E. sąskaitos Įmonių dalis, proc.	**24 %** ↑ 2016 m.	**8**	**20 %** 2015 m.	**5**	**18 %** 2016 m.
4a5 – Debesija Įmonių dalis, proc.	**13 %** ↑ 2016 m.	**13**	**12 %** 2015 m.	**12**	**13 %** 2016 m.
4b1 – Internetu prekiaujančios MVĮ MVĮ dalis, proc.	**18 %** → 2016 m.	**10**	**18 %** 2015 m.	**10**	**17 %** 2016 m.
4b2 – E. prekybos pajamos MVĮ pajamų dalis, proc.	**12,2 %** ↑ 2016 m.	**6**	**11,0 %** 2015 m.	**7**	**9,4%** 2016 m.
4b3 – Internetu kitose valstybėse prekiaujančios įmonės MVĮ dalis, proc.	**9,7 %** 2015 m.	**9**	**9,7 %** 2015 m.	**9**	**7,5 %** 2015 m.

Įmonių įgyvendinamos skaitmeninių technologijų integracijos srityje Lietuva toliau gerokai viršija ES vidurkį. Lietuvos įmonės tvariai naudojosi įvairių skaitmeninių technologijų teikiamomis galimybėmis. Nors pažanga buvo lėtesnė nei praėjusiais metais, pagal daugelį rodiklių padėtis apskritai pagerėjo. Labiausiai padidėjo e. sąskaitas naudojančių įmonių skaičius – jis išaugo 4 proc. Taip pat išaugo MVĮ prekybos internetu pajamos.

„Skaitmeninėje darbotvarkėje“ pripažinta, kad įmonėms būtų naudinga aktyviau prekiauti internetu ir apskritai taikyti skaitmenines technologijas, ir nustatyti plataus užmojo tikslai. Viena iš skaitmeninio verslo rėmimo priemonių yra „E-verslas LT“; pagal šią priemonę remiamos investicijos į e. verslo sprendimus ir novatoriškus IRT sprendimus, kuriais siekiama patobulinti įvairius verslo procesus. Kitas svarbus strategijos tikslas – skatinti taikyti IRT plėtojant e. verslą. Strategijos tikslas – iki 2020 m. įmonių, kurios prekiauja internetu, dalį padidinti iki 45 proc. MVĮ e. prekybos pajamos turėtų padidėti maždaug du kartus ir sudaryti 20 proc. Paklausos srityje nustatytas tikslas, kad iki 2020 m. ne mažiau kaip 70 proc. gyventojų turėtų būti įsigiję prekių internetu.

Sėkmingai įgyvendinus strategiją, bus paskatintos ekonomikos skaitmeninės permainos, pvz., MVĮ ir gyventojams bus suteikta galimybė naudotis gerokai didesne rinka.

5. Skaitmeninės viešosios paslaugos

5. Skaitmeninės viešosios paslaugos	Lietuva		Grupė	ES
	vieta	balas	balas	balas
2017 m. DESI	**11**	**0,62**	**0,59**	**0,55**
2016 m. DESI	11	0,58	0,56	0,51

	Lietuva					ES
	2017 m. DESI			2016 m. DESI		2017 m. DESI
	vertė		vieta	vertė	vieta	vertė
5a1 – E. valdžios paslaugų naudotojai Interneto naudotojų dalis, proc. (praėjusiais metais)	**43 %** 2016 m.	↑	**8**	**42 %** 2015 m.	**8**	**34 %** 2016 m.
5a2 – Iš anksto užpildytos formos Balas (0–100)	**69** 2016 m.	↓	**9**	**74** 2015 m.	**8**	**49** 2016 m.
5a3 – Elektroninių paslaugų užbaigtumas Balas (0–100)	**92** 2016 m.	↑	**7**	**88** 2015 m.	**11**	**82** 2016 m.
5a4 – Atvirieji duomenys[16] Didžiausio galimo balo dalis, proc.	**40 %** 2016 m.	↑	**26**	**24 %** 2015 m.	**24**	**59%** 2016 m.

Lietuva toliau tobulino savo elektronines viešąsias paslaugas, jos rezultatai šioje srityje viršijo ES vidurkį. E. valdžios paslaugomis besinaudojančių įmonių ir gyventojų dalis išlieka gerokai didesnė už ES vidurkį. Lietuva dar labiau padidino jau teikiamų elektroninių paslaugų prieinamumą ir jas patobulino, taip pat toliau didino e. valdžios paslaugų skverbtį. Ši pažanga matyti iš naujausio ES tyrimo e. valdžios srityje: Lietuva yra tarp sparčiausiai šią sritį plėtojančių valstybių narių, jos augimas ir absoliutus balas viršija ES vidurkį (Europos Komisija, 2016i). Lietuva dar nepakankamai skatina naudoti atviruosius duomenis; šioje srityje jos rodikliai nesiekia ES vidurkio, tačiau padėtis labai pagerėjo, palyginti su praėjusiais metais.

Įgyvendindama Viešojo valdymo tobulinimo 2012–2020 m. programą, Lietuva siekia pagerinti visuomenei teikiamų e. paslaugų prieinamumą ir kokybę[17]. Be žmogiškojo kapitalo srityje nustatytų prioritetų ir uždavinių, pagal šią programą numatoma plačiai skaitmeninti administracines paslaugas, suteikiant specialų prieigos tašką, taip pat plėtoti e. paslaugas tarptautiniu lygmeniu ir skatinti aktyvesnį dalyvavimą. Norint pasiekti šį tikslą, taip pat reikia kurti ir tobulinti su sveikata susijusias e. paslaugas ir IRT produktus ir diegti IRT sprendimus, kuriais būtų didinamas viešojo valdymo procesų atvirumas[18].

Lietuva yra parengusi veiksmingas skaitmeninių paslaugų permainų skatinimo priemones, pvz., yra išleidusi viešųjų paslaugų katalogą, sudariusi informacinių sistemų registrą, nustačiusi projektų valdymo standartus. Tačiau šaliai trūksta labiau strateginės vizijos, kaip šios atskiros, daugiausia nekoordinuojamos priemonės galėtų būti taikomos kartu, siekiant sukurti modernų, atvirą, sparčiai veikiantį ir duomenimis pagrįstą viešąjį sektorių[19].

[16] Pasikeitė duomenų šaltinis. Taip pat patikslinti ankstesnių laikotarpių duomenys. Naujas šaltinis – Europos duomenų portalas.

[17] Parama siekiant vystyti geresnes šalies žinias apie viešąjį administravimą ir institucinių gebėjimų stiprinimą, 2016 m.

[18] E. valdžios srities informacijos suvestinės, 2016 m.

[19] EBPO, 2015 m.

Norėdamos toliau didinti veiksmingumą, viešojo sektoriaus institucijos galėtų glaudžiau bendradarbiauti tarpusavyje ir kurti pažangesnes, visiškai sąveikias paslaugas.

Svarbus 2017 m. klausimas[20]. Valstybės informacinių sistemų sąveikumo kūrimas

Valstybės informacinių išteklių sąveikumo platforma (VIISP) yra pažangus IT sprendimas, paslaugų teikėjams suteikiantis galimybę lanksčiai ir lengvai teikti ir kurti e. paslaugas. VIISP pradėta diegti 2009 m., o 2015 m. ja naudojosi jau 191 valdžios institucija. Šioje sistemoje siūloma 511 e. valdžios paslaugų, iš jų 130 buvo įdiegtos pačioje platformoje.

Dabar mažos organizacinės struktūros valstybės ir savivaldybės institucijos, naudodamosi nauja dokumentų valdymo sistema, gali saugoti ir stebėti savo dokumentus. Tikimasi, kad, taikant šią sistemą, bus daugiau naudojamasi e. dokumentais ir suteikiama daugiau e. valdžios paslaugų.

VIISP itin naudinga dėl to, kad ji leidžia rengti bendrus, visam viešajam sektoriui skirtus sprendimus, – taip kitoms valstybinėms ir savivaldos institucijoms suteikiama galimybė lengviau, greičiau ir pigiau pačioms kurti elektronines paslaugas. Vien taikant VIISP tapatybės nustatymo sprendimą, kuriuo naudojosi įvairias e. paslaugas teikiančios institucijos, sutaupyta 4,8 mln. LTL (apie 1,4 mln. EUR).

[20] Svarbus 2016 m. klausimas. Viešosios interneto prieigos taškų (VIPT) tinklas. Projektą „Viešųjų interneto prieigos taškų (VIPT) tinklo plėtra“ finansavo ES struktūriniai fondai ir Lietuvos vyriausybė, o įgyvendino – Vidaus reikalų ministerija. Įgyvendinus šį projektą, tokių prieigos taškų skaičius šalyje pasiekė 875 ir Lietuva šiuo atžvilgiu tapo Europos lydere. VIPT daugiausia buvo įrengti regionuose su menkai išvystyta ryšių infrastruktūra. Šie centrai veikia dažniausiai lankomose kaimo vietovių įstaigose, kaip antai mokyklose, bibliotekose ir bendruomenių centruose; juose visi gali naudotis internetu ir elektroniniu turiniu. Jie taip pat veikia kaip IRT informavimo, konsultacijų ir žinių centrai. VIPT tinklas yra integruotas į bendrą administracinę sistemą.